

Ogrožena je zadnja sonaravna reka v Alpah

V italijanski deželi Furlaniji – Julijski krajini načrtujejo, da bodo morali zaradi poplav zgraditi številne zadrževalne bazene na srednjem toku reke Tilment (Tagliamento) na skupni površini 14 km².... [Več na strani 1](#)

Iskanje „smaragdov“ v Švici

24. oktobra 2002 sta WWF Švica in Švicarsko društvo za varstvo ptic BirdLife Schweiz prvič predstavila program Smaragd, katerega cilj je vzpostavitev vseevropskega omrežja za območja, ki so še posebej pomembna z naravovarstvenega vidika. Ob tej priložnosti sta organizaciji javnost seznanili s posebno karto, na kateri je vrisano 139 območij v Švici, ki kandidirajo za sprejem v „Smaragdno omrežje“... [Več na strani 2](#)

Ogroženost ujed v Allgäu in Spodnji Avstriji

Na območju Allgäua v Nemčiji so že petnajst let zasedeni vsi revirji planinskega orla, vendar uspe posameznemu orlovskemu paru vzrediti mladiča le vsako peto leto. Razlogi za porazno stanje so različni, največkrat pa moramo odgovor za to iskati v človekovih dejavnostih.... [Več na strani 3](#)

Ogrožena je zadnja sonaravna reka v Alpah

V italijanski deželi Furlaniji – Julijski krajini načrtujejo, da bodo morali zaradi poplav zgraditi številne zadrževalne bazene na srednjem toku reke Tilment (Tagliamento) na skupni površini 14 km². Če bodo načrte uresničili, bi to pomenilo izgubo ekološko visoko vrednih rečnih habitatov na večjem območju vzdolž reke, med njimi tudi izgubo lok, ki so značilne za to področje in so življenjski prostor številnih rastlinskih in živalskih vrst. Tak poseg v okolje bi imel škodljive posledice za rečno krajino, ki na evropski ravni velja za referenčni ekosistem.

Da bi lahko mesto Latisana zavarovali pred visokimi vodami, so predstavniki dežele torej prepričani o nujnosti postavitve zadrževalnih bazenov. Prebivalci sosednjih občin so se sicer javno izrazili svoje nasprotovanje projektu, vendar ga namerava dežela izpeljati čim prej. Okoljevarstveniki se sedaj bojijo, da se za nepopustljivostjo dežele skrivajo tudi drugi interesi - morda izkop peska oz. gramoza iz zadrževalnih bazenov.

Seveda pri vsem tem obstaja več alternativnih rešitev, ki jih podpira tudi organ v Benetkah (autorità di bacino), pristojen za načrtovanje tovrstnih del. Vzporedno s spremenjenim načinom razmišljanja, ki je na področju varstva pred visokimi vodami zajel vso Evropo, bi lahko bila učinkovit in trajnosten ukrep tudi razširitev prečnega prereza reke in / ali ureditev razbremenitvenega korita pri Latisani. Varovanje močvirnatih travnikov na vlažnem poplavnem svetu hkrati tudi pomeni, da bi imela reka zagotovljene naravne zadrževalne prostore in da bi bila zato nevarnost visokih voda za naselja v dolini manjša. Prav ohranitev teh območij ponuja eno od najboljših rešitev tudi z vidika poplavne varnosti.

Pod vodstvom Švicarskega zavoda za vodooskrbo, čiščenje odpadne vode in varstvo voda (EAWAG) se vzdolž Tilmenta že štiri leta izvajajo tudi raziskave v znanstvene namene. Zbrani podatki dokazujejo, kako pomemben je ta edinstveni ekosistem v alpskem prostoru in kako nujna je renaturacija rek na celotnem območju Alp.

Vir: Dežela Furlanija - Julijska krajina, 4.11.2002; EAWAG z dne 04.11.2002. Nadaljnje informacije na spletni strani <http://www.eawag.ch/research/e/lim/Tagliamento/Tagliamento/Tagliamento.html> (en).

Vsebina

Ogrožena je zadnja sonaravna reka v Alpah	1
Iskanje „smaragdov“ v Švici	2
Uspešen zaključek svetovnega vrha o gorah in sklenitev novih partnerstev	2
Študija o upadanju številčnosti ribje populacije	2
Ogroženost ujed v Allgäu in Spodnji Avstriji	3
Kulinarično potovanje po Alpah	3
Vetrna energija, ki ne pozna meja	3
Tudi Lihtenštajn načrtuje uvedbo PVO za plane in programe	3
O tem in onem	4
Prireditve	4

Iskanje „smaragdov“ v Švici

24. oktobra 2002 sta WWF Švica in Švicarsko društvo za varstvo ptic BirdLife Schweiz prvič predstavila program Smaragd, katerega cilj je vzpostavitev vseevropskega omrežja za območja, ki so še posebej pomembna z naravovarstvenega vidika. Ob tej priložnosti sta organizaciji javnost seznanili s posebno karto, na kateri je vrisano 139 območij v Švici, ki kandidirajo za sprejem v „Smaragdno omrežje“.

Izhodiščna osnova za nastanek in razvoj Smaragdne mreže je Konvencija o ohranjanju prostoživečega evropskega rastlinstva in živalstva ter njunih naravnih življenjskih prostorov (tako imenovana Bernska konvencija). Ta se v državah, ki niso članice EU, izvaja v okviru Smaragdne mreže, na ravni EU pa v okviru mreže NATURA 2000.

108 območij, ki se potegujejo za sprejem v švicarsko mrežo, ima skupno površino, ki znaša 1475 kvadratnih kilometrov in na kateri najdemo življenjski prostor rastlinskih in živalskih vrst evropskega pomena. Zaradi varstva ptic je Švicarsko društvo za varstvo ptic (SVS) – BirdLife Schweiz v sodelovanju s Švicarsko ornitološko opazovalnico Sempach določilo 31 območij (Important Bird Areas - IBA), ki skupaj obsegajo 5382 kvadratnih kilometrov. Ker so ptice živali, ki potrebujejo veliko prostora in je zanje značilna velika mobilnost, so v Evropi zanje prek IBA določili posebna varstvena območja, ki so del Smaragdne mreže oziroma mreže NATURA 2000. Sicer pa zavzema skupna površina 139 predvidenih območij približno 16 % švicarskega državnega ozemlja.

Predstavniki organizacije so pozvali državne, kantonalne in lokalne oblasti, naj opravijo natančnejše raziskave ter prostorsko razmejijo ta območja kakor tudi sprejmejo potrebne ukrepe za varstvo in medsebojno povezovanje.

Vir in nadaljnje informacije na spletnem naslovu: <http://www.wwf.ch> (de/fr/it), <http://www.birdlife.ch/smaragd> (de), <http://www.nature.coe.int> (fr/en) .

Uspešen zaključek svetovnega vrha o gorah in sklenitev novih partnerstev

V petek, 1. novembra 2002, se je v Biškeku/Kirgizistan končal svetovni vrh o gorah, na katerem je bilo sklenjeno novo mednarodno partnerstvo za trajnostni razvoj v gorskih območjih ter sprejet dogovor o konkretni akciji za varstvo pred radioaktivnim sevanjem na območju kirgizistanskih gor.

Države Kazahstan, Kirgizistan in Tadžikistan so podpisale listino za trajnostni razvoj v srednjeazijskih gorskih regijah in se tako zavezale, da se bodo zavemale za uveljavitev trajnostnega razvoja in varovanje gorskih območij v tem delu sveta. Pobuda European Mountain Initiative podpira države, katerih ozemlje leži v tej gorski regiji, kakor tudi države na območju Karpatov in Kavkaza, kjer naj bi v obliki posebne konvencije ali listine ustvarili primerljive zakonske instrumente za varstvo gorskih regij. Pobuda za listino, ki je nastala v okviru Programa ZN za okolje (UNEP), spodbuja sodelovanje med vladami teh držav.

Predstavniki UNEP so v Biškeku predložili tudi poročilo Mountain Watch Report, ki s pomočjo zemljevidov prvikrat predstavlja pregled sprememb in ogrožanj okolja v svetovnih gorskih območjih ter njihove posledice za trajnostni razvoj. Tik pred zaključkom vrha je Norveška ponudila še pomoč pri odstranjevanju jedrskih odpadkov, ki se skladiščijo v kirgizistanskih gorah. Obstaja namreč nevarnost, da bodo ti odpadki onesnažili reke, ki oskrbujejo z vodo rodovitne ravninske predele, to pa bi ogrozilo skoraj 20 % prebivalstva Srednje Azije.

Več informacij na spletnem naslovu:

http://www.unep-wcmc.org/information_services/publications/MountainWatch_Bishkek/presspack/ (en),
<http://www.globalmountainsummit.org> (en) .

Študija o upadanju številčnosti ribje populacije

Švicarsko omrežje za raziskovanje upadanja številčnosti ribje populacije (Netzwerk Fischrückgang Schweiz), ki ga financirata Švicarski zavod za oskrbo z vodo, čiščenje odpadnih voda in varstvo voda ter Zvezni urad za okolja, gozd in krajino, preučuje od leta 1998 veliko upadanje števila ulovljenih postrvi v švicarskih vodah. Doslej so v Omrežju na to temo zaključili 30 projektov, rezultate pa nameravajo predstaviti konec leta 2003.

Na podlagi analize različnih vrst rib se izvaja kvantifikacija sprememb na organih. Nekateri podatki dopuščajo domnevo, da obstaja povezava med upadom številčnosti ribje populacije in koncentracijo kemičnih snovi v okolju. Vodotoke obremenjuje trenutno okrog 70.000 različnih kemičnih snovi, od katerih je bil identificiran le manjši del. Poleg tega opozarjajo raziskave tudi na težave pri odlaganju iker, kar je posledica procesov sedimentacije v rečnih koritih. Pomembno vlogo ima pri tem seveda tudi zvišanje temperature vode zaradi industrijske dejavnosti, delovanja hidroelektrarn ter segrevanja podnebja.

Nadaljnje informacije na spletni strani: <http://www.fischnetz.ch> (fr/de/en). Spletni naslov informacijske službe „Wildbiologie & Ökologie“: <http://www.wild.unizh.ch> (fr/de).

Ogroženost ujed v Allgäu in Spodnji Avstriji

Na območju Allgäu v Nemčiji so že petnajst let zasedeni vsi revirji planinskega orla, vendar uspe posameznemu orlovskemu paru vzrediti mladiča le vsako peto leto. Razlogi za porazno stanje so različni, največkrat pa moramo odgovor za to iskati v človekovih dejavnostih. Bavarska Deželna zveza za varstvo ptic (LBV) je za neuspešno gnezdenje planinskega orla navedla naslednje razloge: pomanjkanje hrane; ker lovci omejujejo število parkljaste divjadi, zastрупitev s svincem, ki ga vsebujejo ostanki razstreliva v drobovini in ki služi pticam za hrano, poleg tega pa te živali ogrožajo tudi jadralni padalci.

Evropska komisija je sklenila, da bo pred evropskim sodiščem vložila tožbo proti Avstriji, ki dovoljuje lov na ujede na območju Spodnje Avstrije. S kršitvijo direktive o varstvu ptic namreč ta dežela ogroža ohranitev občutljivih prostoživečih vrst ptic in dopušča številne izjeme za odstrel ujed, svojo odločitev pa utemeljuje s tem, da naj bi bilo tako početje nujno zaradi varstva divjih ptic in živali. Evropska komisija je izrazila dvom o utemeljenosti teh izjemnih določb v sedanjem obsegu in meni, da ne ustrezajo strogim pogojem, kot jih opredeljuje direktiva o varstvu ptic.

Viri in informacije: Süddeutsche Zeitung, 29.10.2002, <http://www.lbv.de> (de); Evropska komisija 28.10.2002. http://europa.eu.int/rapid/start/cgi/guesten.ksh?p_action.gettxt=gt&doc=IP/02/1564|0|RAPID&lg=DE&display=fr/de/en.

Kulinarično potovanje po Alpah

WWF Švica je pripravila novo „Alpsko kuharsko knjigo“, v kateri so zbrani sodobni recepti za pripravo tradicionalnih alpskih živil. Vsestranske in prefinjene kuharske ideje segajo od juhe iz gorskih trav in regratove solate do pečenih kostanjev z žafranovo omako. Avtorji receptov so večinoma gostinci, ki so sodelovali v kulinarični akciji „Goût Mieux“, organizirani po zamisli WWF.

Kuharska knjiga ni le vabilo na kulinarično potepanje po alpskem svetu, temveč tudi predstavitev pomena tradicionalnih živil, saj lahko z nakupom ali predelavo živilskih proizvodov, kot so npr. planinski siri ali švicarski kostanji, vsakdo podpre hribovsko kmetijstvo in s tem tudi sam pripomore k ohranitvi kulturne krajine.

Nadaljnje informacije na spletni strani: <http://www.wwf.ch> (de/fr/it). Knjigo lahko naročite na e-naslovu: service@wwf.ch.

Vetrna energija, ki ne pozna meja

Vetrna energija je pomemben dejavnik pri zmanjševanju emisij toplogrednih plinov. Prejšnji teden je v St. Pöltnu v Avstriji potekal simpozij o vetrni energiji, na katerem so udeleženci imeli priložnost razpravljati o možnostih in posledicah uporabe vetrne energije za proizvodnjo električne energije.

Pomen vetrne energije torej stalno narašča, s tem pa se zastavljajo tudi nova vprašanja, ki so se jim posvetili udeleženci simpozija. Tako so bile v enem od predavanj z naslovom „Vetrna energija v gorah – visoko navzgor“ obravnavane omejitve, ki obstajajo pri rabi vetrne energije v gorskih območjih zaradi klimatskih pogojev, pa tudi glede na današnjo tehnologijo. Podobne cilje je vseboval referat o vetrni energiji v gozdu. Na učni delavnici „Prve izkušnje s PVO“ so sodelovali predstavniki različnih inštitucij in upravnih organov kakor tudi okoljevarstvenih organizacij in spregovorili o mejah vzdržljivosti za človeka, živali in rastline.

Zbornik z referati v daljši inačici je na voljo v knjižni obliki in na CD-ROM-u.

Vir in nadaljnje informacije na spletnih naslovih: <http://www.awes.at> (de/en) in <http://www.energiwerkstatt.at/> (de).

Tudi Lihtenštajn načrtuje uvedbo PVO za plane in programe

Evropska direktiva 2001/42/EC o oceni vplivov planov in programov na okolje, katere cilj je uveljavitev načel trajnostnega razvoja, predvideva upoštevanje okoljskih vidikov že v najzgodnejši fazi načrtovanja in sprejemanja planov in programov za predviden poseg v okolje. Doslej je veljala obvezna presoja vplivov na okolje samo za projekte. Direktiva je začela veljati julija 2001, v nacionalno zakonodajo pa jo morajo države članice prenesti v roku treh mesecev. Lihtenštajnska vlada je sedaj parlamentu predložila predlog o uvedbi te direktive tudi v tej državi. Nujen sestavni del planov in programov, ki jih na pomembnih okoljskih področjih izdelajo državne, regionalne ali lokalne oblasti, bo skladno z omenjeno direktivo postala strateška presoja vplivov na okolje. To velja v enaki meri tudi za načrte, pri katerih sežejo vplivi na okolje prek nacionalnih meja. Vir: Služba za odnose z mediji in informiranje Lihtenštajn, 30.10.2002. Več informacij na spletnem naslovu: <http://europa.eu.int/comm/environment/eia/sea-legalcontext.htm> (en), besedilo direktive tudi v de/fr/it.

O tem in onem

V Pirenejih ustanovili francosko–špansko kulturno društvo

Skupina španskih in francoskih šolskih delavcev, lokalnih politikov in tistih, ki se pri opravljanju svojega poklica srečujejo z gorskim svetom, je pred kratkim ustanovila društvo »Lokalne španske in francoske kulture« (Cultures Locales d'Espagne et de France – CLEF). Cilj novega društva je spodbujanje izmenjave stikov in izkušenj med prebivalci v mejni regiji v Pirenejih. V prihodnje naj bi prišlo tudi do izmenjave jezikovnih in kulturnih programov, organiziranja različnih izobraževalnih oblik in izmenjave izkušenj med lokalnimi politikami, ki se ukvarjajo s čezmejnimi sodelovanjem, izmenjave mladih in predstavnikov pobratenih mest ter še veliko drugega. V društvu bodo potrebne informacije lahko dobili tudi vsi drugi zainteresirani, obenem pa bo društvo „gonilna sila“ čezmejnega lokalnega razvoja. Regija, iz katere prihaja največ članov društva, leži v Centralnih Pirenejih – prostoru, kjer se srečujejo okcitanski, katalonski in aragonski jezik. Kontaktni naslov: clefdespyrenees@aol.com.

Kazalci za energijo in okolje – podatki za obdobje 1985 in 2000

EUROSTAT je objavil obsežen dokument, ki vsebuje podatke o energetskega sektorja v državah članicah in kandidatkah ter o vplivu le-tega na okolje v obdobju od 1985 do 2000. Poleg podatkov o splošnih temah, kot sta energetska intenzivnost ter prispevek energetskega sektorja k toplogrednim plinom, so v dokumentu objavljeni tudi podatki o sklopih, kot so energetska oskrba, raba energije (po sektorjih), OVE, energetska učinkovitost, cene energije, energija in emisije. Vsebina je objavljena na spletnem naslovu (tu lahko dokument tudi naročite)

<http://europa.eu.int/comm/eurostat/Public/datashop/print-catalogue/EN?catalogue=Eurostat&theme=8-Environment%20and%20Energy&product=KS-45-02-078--C-EN> (de/fr/en)

Krovno združenje za energijo in podnebje: za gospodarno ravnanje obnovljivih virov energije

Da bi dosegli cilje iz Kjotskega protokola sta Gospodarska zbornica Avstrije (WKÖ) in avstrijsko ministrstvo za okolje ustanovila krovno združenje, ki naj bi med drugim spodbujalo sprejemanje pobud za zaščito podnebja, za gospodarske organizacije iskalo zanimive možnosti za tehnično posodabljanje proizvodnih in ogrevalnih objektov, zagotavljalo optimalno izolacijo stavb in pospeševalo rabo obnovljivih virov energije. Člani združenja so strokovna obrtna, industrijska in trgovska združenja ter avstrijska gospodarska zbornica, pa tudi strokovna združenja, ki so odgovorna za različne segmente pri nosilcih obnovljivih virov energije ter zaščiti podnebja (npr. toplotne črpalke, fotovoltaike, ogrevanje s sončno energijo). Ne nazadnje pa so tu še podjetja, ki v vlogi podpornih članov podpirajo izvajanje ciljev krovnega združenja.

Vir: WKÖ z dne 4.11.2002 <http://wko.at> (de).

Švica: proizvodnja energije za ogrevanje iz blata čistilnih naprav

Z začetkom delovanja drugega bloka toplotne naprave Kiesen v kantonu Bern zagotovi oskrbo s toplotno energijo iz lokalnega omrežja za številna gospodinjstva. Objekt deluje na bioplin, ki ne vsebuje emisij CO₂ in nastaja iz blata ter odpadkov maščob iz živilske industrije. Medtem ko lahko objekt v Kiesnu v sistem dovaja znatno več električne energije, pa tradicionalne čistilne naprave proizvedejo samo za okrog 70 % lastnih potreb po električni energiji. Sicer pa dodatno proizvedena električna energija v Kiesnu tudi s cenovnega vidika pozitivno vpliva na pristojbine za odpadne vode. Vir: DaimlerChrysler Schweiz AG z dne 4.11.2002

Prireditve

Letna konferenca 2002 Interesne skupnosti (IS) graubündenskih malih občin: **"Kaj potrebuje vaša skupnost za preživetje?"**. Chur (Švica), 9.11.2002. Ciljna skupina: odgovorni in drugi zainteresirani iz manjših občin. Informacije in prijava pri gospe Anni Lydii Florin-Wehrli (tel. +41 81 302 21 66).

17. mednarodni festival filmov o naravi in okolju: **„La montagne: nature à vivre“ (Gorska območja ali kako (do)živeti naravo)**. Grenoble (Francija), 12.-17.11.2002. V okvirnem programu so predvidene konference in okrogle mize. Nadaljnje informacije na spletni strani: <http://www.frapna.org/site/isere/festival/versionfran%E7aise/cadres-festival.htm> (fr/en).

Izmenjava izkušenj: **Zelena elektrika – ekološka varianta** in **„Journée romande de l'énergie“**. Meyrin (Švica), 14.11.2002. Nadaljnje informacije na spletnih naslovih: <http://www.energiecite.ch> (de/fr/it), <http://www.courant-vert.ch> (fr)

Mednarodna konferenca: **„Učimo se biotske raznovrstnosti“**. Dunaj (Avstrija), 14.-15.11.2002. Organizira: Forum za okoljsko izobraževanje (Forum Umweltbildung). Med drugim bo govora tudi o možnostih za posredovanje vsebin, ki se nanašajo na biotsko raznovrstnost. Nadaljnje informacije na spletni strani: http://www.umweltbildung.at/veranstaltung/index_forum.htm (de).

Konferenca o tranzitu: **Omejene doline ne prenesejo neomejenega prometa**. Trdnjava v Kufsteinu (Avstrija), 16. november 2002. Organizira: Tranzitni forum Avstrija- Tirolska.